

Dámy české kultury:

Helena Albertová (nar. 1941)

Česká dramatička, která se zároveň věnuje tvorbě v oboru scénografie. Helena Albertová vystudovala na FF UK filozofii a sociologii. Pracovala nejdříve ve scénografickém odboru a poté v odboru výstav pražského Divadelního ústavu. Později se ve stejném ústavu stala ředitelkou, tuto funkci vykonávala do roku 1995. Na stejném místě pracuje dodnes v pozici kurátorky výstav. Mezi její zásadnější tvorbu řadíme díla jako je psychologická hra Parádní pokoj, hra Letní kino, Život nebo Příběh Jana Jakubce (původně pod názvem Axiom). Napsala 14 rozhlasových her odvysílaných Českým rozhlasem. Do historie zůstane zapsaná jako ředitelka Divadelního ústavu.

Zora Dvořáková (nar. 1934)

Historička, spisovatelka. Vystudovala historii na FFUK. Působila jako odborná pracovníce ve Státní památkové péči v Praze. Účastnila se příprav a realizace nejrůznějších muzejních a památkářských expozic. Během normalizace jí bylo znemožněno nadále pracovat v původním oboru, soustředila se proto na individuální vědecké bádání a literární činnost. Svůj zájem věnovala sociální a kulturní problematice českých zemí v 19. a 20. století. Společně s Jiřím Doležalem je spoluautorkou první životopisné publikace o životě Dr. Milady Horákové. Zora Dvořáková patří k uznávaným autorkám literatury faktu a za své celoživotní dílo získala Cenu Miroslava Ivanova.

Rytíř české kultury:

Jáchym Topol (nar. 1962)

Básník, prozaik, hudebník a žurnalista, laureát Státní ceny za literaturu a Ceny Jaroslava Seiferta. V letech 1981–1984 studoval na střední škole sociálně právní, kterou předčasně opustil. Od roku 1991 je spisovatelem z povolání. Do roku 1993 byl šéfredaktorem časopisu Revolver Revue. Byl členem redakce týdeníku Respekt. V letech 2009–2011 působil v redakci deníku Lidové noviny, nyní pracuje jako programový ředitel Knihovny Václava Havla. V září 2015 byl oceněn Vilenickou cenou, kterou mu udělil Slovinský svaz spisovatelů za mimořádnou literární činnost ve střední Evropě.

Václav Malý (nar. 1950)

Pomocný biskup pražský, publicista a aktivista. Studoval Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu v Litoměřicích a byl vysvěcen na kněze. Stal se jedním z prvních signatářů Charty 77. V roce 1979 se angažoval ve Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. Téhož roku byl zatčen a obviněn z podvracení republiky. Ve vazbě byl držen sedm měsíců. Po propuštění pracoval jako topič a zeměměřičský figurant, zároveň však působil tajně jako kněz. V roce 1990 se vrátil k duchovenské službě. V roce 1996 se stal kanovníkem Metropolitní kapituly u sv. Víta a 3. prosince jej papež Jan Pavel II. jmenoval titulárním biskupem marcelliánským a pomocným biskupem pražským. Trvale se angažuje v oblasti ochrany lidských práv, je nositelem Čestné medaile Tomáše Garrigua Masaryka za věrnost jeho odkazu, i zakládajícím členem Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové.

In memoriam – Dámy české kultury:

Anna Letenská (nar. 1904 – 1942)

Pocházela z kočovné divadelní rodiny. Působila v Jihočeském národním divadle v Českých Budějovicích. Od roku 1936 vystupovala v pražském Varieté a v letech 1939 – 1942 působila ve Vinohradském divadle. Po atentátu na Reinharda Heydricha v roce 1942 pomohla se svým druhým manželem ing. arch. Vladislavem Čalounem rodině doktora, který ošetřoval jednoho z parašutistů. Její muž byl pak zatčen a vězněn gestapem. Zatčena měla být i samotná Letenská, gestapáci ji ještě nechali dokončit její poslední snímek PŘIJDU HNED. Po dokončení filmu byla gestapem uvězněna a vyslýchána. Poté byla převezena do koncentračního tábora Mauthausen; zde byla zastřelena. Letenská se tak stala jedinou českou herečkou, která zahynula v koncentračním táboře (v Mauthausenu byl rovněž vězněn a umučen herec a písničkář Karel Hašler). Anna Letenská je nositelkou Československého válečného kříže in memoriam (1946). Na její počest byly na pražských Vinohradech a v Ostravě pojmenovány dvě ulice. V Divadle na Vinohradech je dnes umístěna její pamětní deska s bustou.

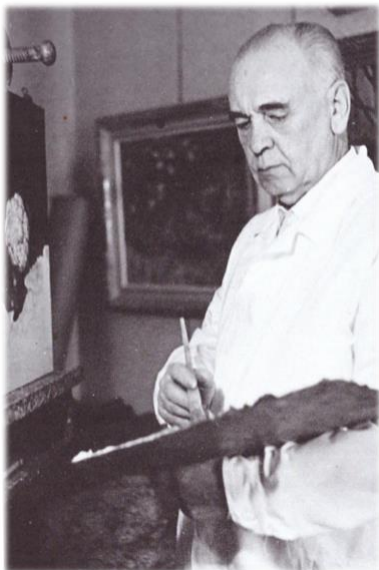
Jiřina Štěpničková (nar. 1912 – 1985)

Česká divadelní a filmová herečka, politická vězenkyně. V roce 1928 hostovala v Osvobozeném divadle a později hrála v Národním divadle. Mezi lety 1936 až 1951 hrála v Divadle na Vinohradech. Na filmovém plátně se začala objevovat v první polovině 30. let, zviditelnila se roku 1935, kdy hrála v Maryše. Během války se v německých filmech z vlastní vůle neobjevovala. Po válce žila nějakou dobu v zahraničí. Po návratu do vlasti se stala obětí jedné z akcí komunistické tajné policie a následně byla po dvoudenním procesu odsouzena v prosinci 1952 k patnácti letům vězení. Dalších téměř deset let strávila v pardubické věznici, podmíněné propuštění přišlo dva měsíce před prezidentskou amnestií v roce 1960. Po propuštění z vězení nastoupila do souboru Městského divadla v Kladně. Od roku 1962 až do svého skonu byla členkou pražského Realistického divadla.

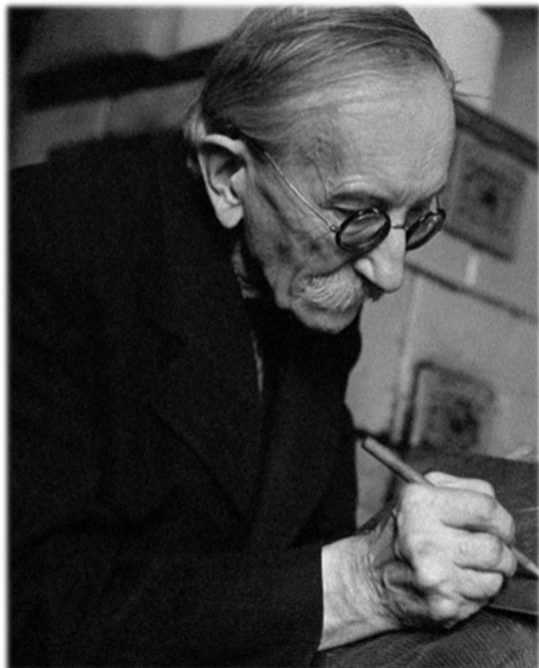
In memoriam - Rytíři české kultury

Otakar Číla (nar. 1894 – 1977)

Akademický malíř. Studoval na Akademii výtvarného umění v Praze. Během studia v roce 1914 byl povolán do války. V roce 1920 se vrátil do Československa jako důstojník ČSA. V roce 1939 se zapojil do činnosti ON. Spolupracoval s parašutisty a roku 1945 byl ustanoven vojenským velitelem v Nové Pace. Po roce 1948 byl vyloučen ze Svazu československých výtvarných umělců a bylo mu zakázáno vystavovat svá díla. V srpnu 1949 byl zatčen v rámci akce MALÍŘ. Otakar Číla byl obviněn z trestných činů velezrady a vyzvědačství. V roce 1950 byl souzen v procesu „Maděra Stanislav a spol.“. Jednalo se o jeden z procesů navazujících na kauzu s „dr. Horákovou Miladou a spol.“. Byl odsouzen k trestu odnětí svobody na 20 let, finančnímu trestu, konfiskaci majetku a ztrátě občanských práv. O. Číla byl podmíněčně propuštěn v roce 1958, o což žádalo mnoho jeho kolegů. Po návratu z vězení nesměl vystavovat. Plné rehabilitace se dočkal 27. března 1990.

Bohuslav Reynek (nar. 1892 – 1971)

Básník, překladatel, grafik. Po maturitě studoval zemědělství, avšak studia nedokončil a odjel do Francie. V této době začal psát své první básně. Svými překlady poezie i prózy, vlastními básněmi a grafikami velmi ovlivnil mnoho staroříšských edic, zejména edici *Dobré dílo*. V roce 1926 si vzal za manželku básnířku Suzanne Renaudovou. Deset let žil s rodinou střídavě ve Francii a v Petrkově, kam se nastálo vrátil po otcově smrti, aby se ujal správy statku. V roce 1948 byl Reynkův statek v Petrkově zestátněn a Reynek na něm pracoval jen jako zemědělský dělník až do roku 1957. V této době vzniká většina Reynkova grafického díla. V průběhu 60. let se na Reynka znovu začíná obracet pozornost mnohých mladých umělců (např. Jiří Kolář, Ivan Diviš nebo Ivan Martin Jirous). V roce 1964 směl poprvé po pětatřiceti letech znovu vystavovat. Na konci roku 1969 ještě stihl vydat jeden svazek své poezie. Svoji poslední básnickou sbírku *Odlet vlaštovek* už vydat nemohl - její sazba byla v rámci postupující normalizace rozmetána.